

Cijenjeni čitatelji,

Pred vama je prvi broj Biltena koji izdaje Hrvatska udruga za disleksiju radi upoznavanja roditelja, učitelja i liječnika školske medicine o problematici disleksije. U želji da unaprijedimo naš rad, odlučili smo tiskati Bilten dva puta godišnje.

Članovi HUD-a sastaju se nekoliko puta tijekom godine. Na sastancima se izmjenjuju iskustva, upoznaju nova dostignuća u dijagnostici i terapiji poremećaja čitanja i pisanja u svijetu i rješavaju tekući problemi Udruge.

Svake srijede dežuramo na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu od 18 do 19 sati. Javljaju nam se roditelji i traže od nas savjete. Često se žale na nerazumjevanje sredine i frustracije koje dijete doživljava u školi radi poremećaja čitanja i pisanja.

Od 1992. g. učlanjeni smo u Europsko udruženje za disleksiju (EDA) sa sjedištem u Bruxellesu. Vrlo su zainteresirani za naš rad, stalno nas potiču i kontaktiraju s nama. Tri puta godišnje primamo časopis EDA-NEWS.

Bilo bi nam drago da se učlanite u Udrugu. Svi ste dobro došli! Ukoliko nam možete i financijski pomoći, bili bismo vam zahvalni. Vaše prijedloge, savjete, sugestije, rado prihvaćamo i pozivamo Vas na aktivno sudjelovanje u stvaranju Biltena.

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kušlanova 59a
10000 Zagreb

tel: 01/2338-022
fax: 01/229-950
(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)

žiro račun 30109-678-84094
Zagrebačka banka

Predsjednica
Stanislava Leljak-Turžanski, prof.

!

- Disleksija se javlja kod osoba diljem svijeta bez obzira na kulturu i jezik, a zahvaća oko 10% populacije.

!

- Naslijeđem se smatra 30-50% slučajeva disleksije i to uglavnom onih koji nastaju uslijed smanjene sposobnosti fonološke obradbe.

!

- I mnogi znameniti ljudi, kao na primjer Hans Christian Andersen, Agatha Christie, Leonardo da Vinci, Albert Einstein i dr., imali su teškoće čitanja i pisanja koje su morali pobijediti.

Definicije poremećaja čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti

(međunarodna klasifikacija - prema knjizi *Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje*)

Poremećaj čitanja je dostignuta razina čitanja (tj. točnost u čitanju, brzina ili razumijevanje) koja je znatno niža od očekivane s obzirom na kronološku dob osobe, njezinu inteligenciju i obrazovanje. U osoba s poremećajem čitanja (koji je nazivan i "disleksija") glasno čitanje karakterizirano je iskrivljavanjem, zamjenama ili ispuštanjem slova: i glasno čitanje i čitanje u sebi karakterizirani su sporošću i pogreškama u razumijevanju.

Poremećaj pisanja je znatno slabija vještina pisanja od one očekivane s obzirom na kronološku dob osobe. Obično postoji kombinacija teškoća koje neka osoba ima u sastavljanju pisanog teksta, a očituje se u gramatičkim pogreškama ili pogreškama s interpunkcijama, slabom organizacijom poglavlja, višestrukim pravopisnim pogreškama, te izrazito lošim rukopisom. Da bi se ustanovilo postojanje i intenzitet poremećaja, potrebno je ispitati pisanje kroz zadatke u

kojima se od djeteta traži da prepíše tekst, napiše diktat i piše spontano.

Poremećajem matematičkih sposobnosti može biti oštećeno mnogo različitih vještina:

- razumijevanje ili imenovanje matematičkih pojmova, operacija, te pretvaranje pismenih zadanih problema u matematičke simbole,
- prepoznavanje i čitanje numeričkih simbola ili aritmetičkih znakova,
- točno prepisivanje brojeva ili znakova, prisjećanje da treba dodati prenesene brojeve, te primjećivanje znakova za operacije,
- praćenje slijeda matematičkih koraka, brojenje objekata i učenje tablice množenja.

Poremećaj čitanja, matematičkih sposobnosti i pismenog izražavanja javljaju se u kombinaciji.

DVANAEST PRAVILA ZA BOLJE ČITANJE

Jedna od glavnih teškoća u radu s djecom koja imaju problema u usvajanju vještina čitanja je njihova slaba motivacija za vježbanje. Ne samo da nemaju dovoljno upornosti i motivacije, nego u pravilu izbjegavaju čitanje kad god mogu. Neka djeca pristaju vježbati čitanje samo pod roditeljskom prijetnjom. Njihovo je ponašanje potpuno razumljivo - vježbe su mukotrpne a ne daju brzo rezultate. Pomaci i napredak koje postižu uz pomoć logopeda mogu u razredu izgledati beznačajni u usporedbi s napretkom i postignućima dobrih čitača. Tako postaje jasna sama bit slabe motivacije za vježbe čitanja - vježbanje ne daje brzo željeni rezultat, teško je i dosadno, i djeca ga izbjegavaju, a zbog neredovitog vježbanja, i konačni je rezultat slabiji. Dobri čitači postupnim usvajanjem vještine čitanja, čitaju zbog zanimanja za štivo i tako postupno i trajno stječu i razvijaju motivaciju za čitanje. Slabi čitači ponavljaju dosadne vježbe čitanja kako bi naučili spajati glasove u riječi, razlikovati slova koja zamjenjuju, sami ispravljati pogrešno pročitano i sl. Zato je jedan od najvažnijih zadataka u planiranju pomoći djeci s teškoćama u čitanju održavanje i poboljšavanje motivacije za vježbanje.

Evo nekoliko načina:

1. ZA VJEŽBANJE ODABERITE TEKST PREMA DJETETOVIM INTERESIMA.

Preporuča se početi s tekstom za od prilike dvije godine mlađi uzrast koji treba odgovarati interesu pojedinog djeteta - najbolje je dati mu da izabere samo.

2. VJEŽBE ČITANJA NE SMIJU BITI DRIL, NEGO IGRA.

Pravila za bilježenje i vrednovanje pogrešaka i uspjeha u čitanju trebaju biti kao pravila u nekoj igri ili sportu, u načinu provođenja vježbi, načinu bodovanja i prikazivanja rezultata te u načinu nagrađivanja i pohvala, izbjegavajte jednoličnost.

3. VJEŽBE NE SMIJU BITI DUGOTRAJNE, NEGO UČESTALE I REDOVITE,

a najkorisnije su kad su svakodnevne. Svakodnevne kratkotrajne vježbe (do 20 minuta) djeci su prihvatljivije i daju

bolje rezultate nego dugotrajne vježbe jednom tjedno. I najbolje zamišljene i provedene vježbe s logopedom mogu obeshrabriti i dijete i logopeda ako se između tjednih logoterapijskih sastanaka čitanje ne vježba na dogovoreni način i to uz nadzor i pomoć druge osobe (najčešće roditelja).

4. REZULTATI SE MORAJU MJERITI I DIJETE IH STALNO TREBA ZNATI.

Najkorisnije je kad ih zajedno s logopedom ili roditeljem bilježi, ucrtava, crta grafikone ili lijepi naljepnice - čestitke.

5. ZA VRIJEME VJEŽBI ČITANJA, HVALITI I ODOBRAVATI SVAKI I NAJMANJI USPJEH I NASTOJANJE.

Izbjegavati kritike, prijetnje slabim ocjenama. Vježbu završiti tako da je dijete u nečemu uspjelo.

6. MOTIVACIJA ZA VJEŽBE ČITANJA TREBA BITI USMJERENA NA ČITANJE KAO AKTIVNOST KOJA JE ZABAVNA.

Vježbe čitanja djeca najbolje prihvaćaju kad im izgledaju kao prava igra.

7. CILJ VJEŽBI NE SMIJE BITI NEREALNO POSTAVLJEN.

Cilj se za svakoga pojedinog slabog čitača utvrđuje prema njegovom stvarnom problemu u čitanju. Konačni cilj bolje je podijeliti na manje, lakše ostvarive ciljeve. Uvijek počnite od onoga što dijete može.

8. I RODITELJI I PROFESIONALNI POMAGAČI TREBAJU IMATI STALNO NA UMU DA JE POSTUPAK ZA OTKLANJANJE TEŠKOĆA U ČITANJU DUGOTRAJAN PROCES

(od najmanje nekoliko mjeseci). Postignuti rezultati lako se gube ako se vođeno vježbanje čitanja nedosljedno provodi ili prekine prije vremena.

9. ZNAČAJNI POKAZATELJI NAPRETKA SU:

čitanje bez slovkanja, točno čitanje, primjećivanje i samostalno ispravljanje pogrešaka, odustajanje od čitanja "napamet", čitanje rečenica, uvažavanje interpunkcija. Jedan od najznačajnijih pokazatelja napretka je vlastiti interes djeteta za čitanje mimo logopedskih vježbi, poticanja roditelja ili učitelja.

Dakle, kad dijete čita, a da to nitko od njega ne traži, vrijeme je za slavlje bez obzira koliko doista točno i brzo čita!

10. KAD DIJETE POSTIGNE CILJ KOJEM SMO TEŽILI, NE TREBA NAGLO PREKINUTI PRAĆENJE I POTPORU LOGOPEDA I RODITELJA, nego ih treba provoditi u većim razmacima (dvo tjedno ili mjesečno). U toj fazi najvažnije je usmjeriti se na interes za čitanje, poticati interes za djetetu zanimljive knjige, za posuđivanje knjiga iz knjižnica, dakle za usvajanje navike čitanja kao aktivnosti za rasonodu.

11. "ZLATNO PRAVILO" ZA RODITELJE: NE PRISILJAVAJTE DIJETE NA VJEŽBE ČITANJA, NE GRDITE GA KAD GRIJEŠI, NE KORISTITE ŠIBU ZA POBOLJŠAVANJE ČITANJA! Ono će u tom slučaju još više odbijati čitanje. Čitajte mu ono

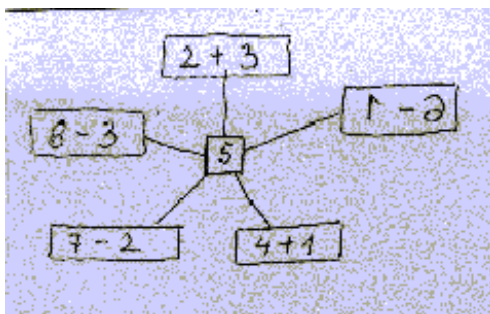
što ga zanima iako ide u školu. Pročitajte mu školsko gradivo i prepričajte, pa zatim tražite da za vama ponavlja. Ako ustukne pred gusto tiskanom stranicom teksta, pomozite mu tako što ćete dio stranice prekriti, da mu ono što čita izgleda manje, lakše. Dijete ne odbija čitanje da vas ljuti, odbija jer ne može čitati onako kako čitaju drugi u razredu, kolikogod se trudi opet čita slabo, dakle, ono razumije da ne može, razumijete li vi?

12. "ZLATNO PRAVILO" ZA PROFESIONALNE POMAGAČE: NIŠTA NIJE TAKO MOĆNO U MOTIVIRANJU ZA USPJEH KAO USPJEH SAM. Dnevne, tjedne i dugoročnije ciljeve treba postavljati tako da ih dijete doista i postigne. Uz pomoć oko čitanja, važno je očuvanje i razvijanje djetetovog samopoštovanja.

mr. sc. Nada Anić

Kako li je čudnovata sudbina nas smrtnika! Svatko je ovdje u kratkom posjetu. Ne zna zašto, ali katkad vjeruje da to osjeća. S gledišta svakodnevnog života, bez dubljeg razmišljanja, zna se pak: čovjek je tu za druge ljude - u prvom redu za one od čijeg osmijeha i dobrobiti potpuno zavisi njegova vlastita sreća, a onda i za one mnoge nepoznate s čijom nas sudbinom povezuje pupčana vrpca suosjećaja. Koliko je neki čovjek vrijedan za svoju zajednicu, ovisi u prvom redu o tome koliko su njegovi osjećaji, misli i djela usmjereni na unapređenje života drugih ljudi.

Albert Einstein: "Moj pogled na život"

Učiteljica jedne OŠ u Zagrebu prihvatila je rješenje slijedećeg zadatka kao točno, imajući na umu poteškoće djeteta.

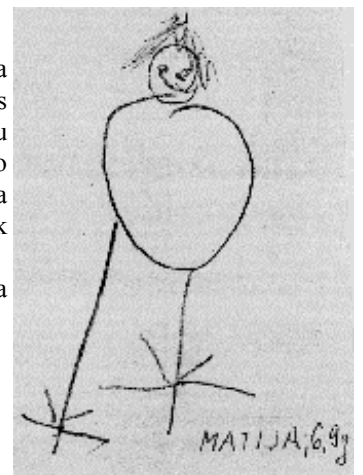
Biste li to i Vi učinili?

Riječ roditelja

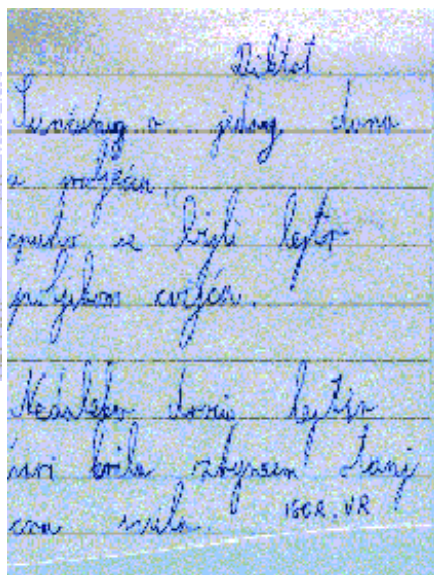
Naša djeca s poteškoćama u razvoju obogatila su i oplemenila naše živote. Podučila su nas kako u međusobnoj suradnji i pomaganju možemo mnogo učiniti ako radimo i mislimo pozitivno. Nagrada našim naporima i naša radost njihovo je sretno djetinjstvo i napredak u tijeku odrastanja.

Pridružite nam se u plemenitom nastojanju da utremo put ka humanijem društvu.

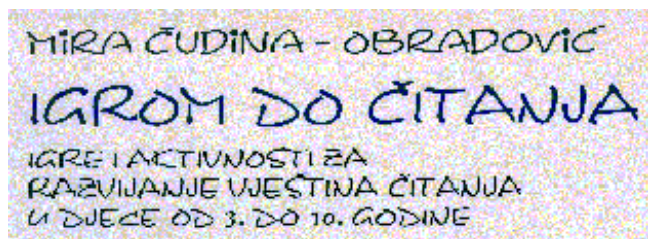
Roditelji

Radovi učenika s poteškoćama u pisanju

LITERATURA

Iz recenzije

Knjiga govori o tome kako možemo pomoći djetetu steći, automatizirati, osmisliti i zavoljeti najvažniju od svih vještina suvremenog čovjeka - čitanje. Ona najprije daje stručne psihološke osnove za razumijevanje procesa čitanja. Zatim nudi bogat materijal za poticanje predčitačkih vještina u djece: igre, pitalice, dopunjaljke, umetaljke te različite igre zvukovima, igre riječima, rimom i glasovima. Daje i upute, nudi aktivnosti i primjere brojnih postupaka kojima roditelji, odgojitelji i učitelji mogu u djece potaknuti uspješno učenje čitanja i unaprijediti automatizaciju tehnike čitanja. Važan dio postupaka odnosi se na otkrivanje smisla pri čitanju i na komunikacijsku uporabu čitanja i pisanja u samim počecima te motiviranost i zainteresiranost za druženje s knjigom.

Školska knjiga, Zagreb, 1995.

Savjet roditeljima!

Poštujte učitelje svoje djece!
Čuvajte njihov autoritet zbog svoje djece, sebe i učitelja samih.

Suradujte s učiteljima na kulturni i civilizirani način.

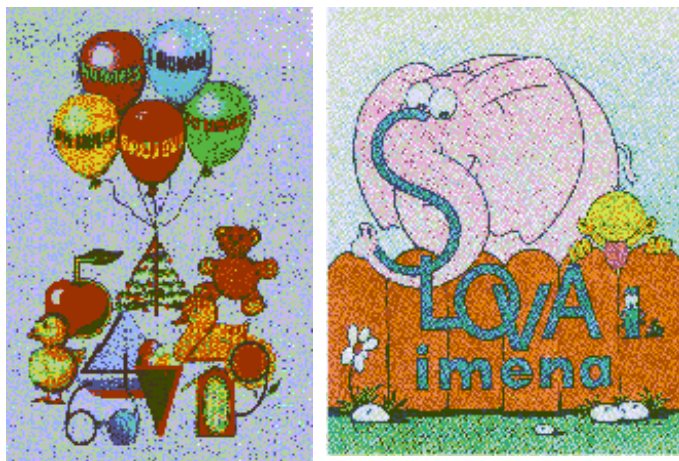
BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kušlanova 59a
Urednik: Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica
Uredništvo: Karmela Krušlin, dopredsjednica
Gordana Baričević Nada Lovrić
Emica Farago Ljiljana Petrovski
Ana Kalčić Maja Rački
Mirjana Lenček-Vancaš

Lektor: Mira Čurić

Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 300 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN!

- Inovacije!
- Zaštićeno! Nagradeno! Odobreno od Ministarstva prosvjete i športa!
- Jedan novi pristup blizak djeci, roditeljima i stručnjacima. Sredstva su lako primjenjiva, djeci s teškoćama i bez teškoća, draga su i veoma prihvatljiva.
- Didaktička slikovnica "Brojevi" služi za čitanje i pisanje znamenki, određivanje količina do 10, brojenje, te zbrajanje i oduzimanje u okviru prve desetice.
- Didaktička slikovnica "Slova i imena" služi za učenje čitanja i pisanja slova, te za globalno čitanje i pisanje vlastitih imena. Slojevita po svojim mogućnostima, preporučljiva je za djecu koja još nisu naučila čitati i pisati kao i za one koji to već znaju.
- Autorica, Nataša Radas, po struci defektolog-logoped s iskustvom s područja razvojnih problema i učenja, razvija ključne koncepte čitanja, pisanja i računanja u skladu s razvojem motoričkog i perceptivnog sustava usporedo s razvojem govorno-lingvističkih struktura.
- Obje slikovnice su u bojama, imaju radni prostor za crtanje, bojenje i pisanje.

Nataša Radas
Slog d.o.o., Split

Zamolba članovima Udruge,

Molimo vas, nakon uplate članarine pošaljite nam uplatnicu na adresu: **Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kušlanova 59a**, kako bismo vas uvrstili u popis članova HUD-a i dodijelili vam člansku iskaznicu.

Upravni odbor

Zahvala gosp. Vinku Radišiću na novčanoj pomoći za izlazak prvog broja Biltena.